

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (nr. 94 din 24.03.2022)

Examinând proiectul de lege menționat, *în mod prioritar*, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797/1996 și Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, Direcția generală juridică expune următoarele.

I. Obiecții de ordin general

1. Proiectul de lege a fost înaintat de către Guvern, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu art. 66 din Constituție.

3. Proiectul de lege a fost elaborat cu scopul asigurării continuității procesului de armonizare legislativă în domeniul gazelor. Anterior, Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale a transpus unele prevederi din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE; din Directiva 2004/67/CE a Consiliului din 26 aprilie 2004 privind măsurile de garantare a securității aprovizionării cu gaz natural, precum și din Regulamentul (CE) nr.715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr.1775/2005. Prin proiect se propune transpunerea prevederilor Regulamentului UE nr.1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie și a Regulamentului UE nr. 2017/460 din 16 martie 2017 de stabilire a unui cod al rețelei privind tarifele armonizare pentru transportul gazelor.

Potrivit notei informative, pe lângă obiectivul de transpunere, acesta urmărește scopul de creare a cadrului legislativ necesar pentru a asigura gestionarea eficace și intervenția promptă a autorităților de resort la prevenirea declanșării și gestionarea situației excepționale în sectorul gazelor naturale; de soluționare a unor probleme identificate pe parcursul implementării Legii nr.

108/2016 cu privire la gazele naturale, inclusiv extinderea atribuțiilor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică în sensul elaborării și aprobării actelor normative necesare pentru a asigura implementarea corespunzătoare a actelor obligatorii la nivelul Tratatului Comunității Energetice, introducerea activității de „trading”, calificarea statutului de operator al instalației de gaze naturale comprimate pentru vehicule (GNCV).

4. După conținutul său normativ, inițiativa legislativă se încadrează în categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.72 din Constituție.

5. Din punct de vedere al dreptului european, inițiativa legislativă cade sub incidența reglementărilor statuate la nivelul Uniunii Europene, având drept scop transpunerea art. 34 din Regulamentul (UE) 2017/460 al Comisiei din 16 martie 2017 de stabilire a unui cod al rețelei privind structurile tarifare armonizate pentru transportul gazelor; Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie.

În Declarația de Compatibilitate a Centrului de armonizare a legislației nr. 31/02-126-10013 din 13 decembrie 2021, s-a concluzionat, că proiectul național și-a atins finalitatea propusă de a asigura dezvoltarea unor piețe ale energiei competitive, transparente și nediscriminatorii, inclusiv în corespundere cu obligațiile prevăzute în Tratatul Comunității Europene, prin reforme normative și prin participarea la cooperarea regională în domeniul energetic, în acord cu Regulamentul (UE) nr. 2017/460 al Comisiei și Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului.

Totodată, în Declarația de Compatibilitate se menționează, că proiectul național este un exercițiu de continuare a armonizării legislative în domeniul gazelor naturale. Legea nr. 108/2016 este actul normativ cadru în domeniu care a asigurat transpunerea parțială a Directivei 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE; parțială a Regulamentului (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1775/2005; a Directivei 2004/67/CE a Consiliului din 26 aprilie 2004 privind măsurile de garantare a securității aprovizionării cu gaz natural.

II. Cu referire la concordanța proiectului de lege prevederilor legislative

1) Art. I:

1. Art. 1, alin. (2) lit. d¹, privitor la introducerea noțiunii ”activității de trading” în lista activităților ce cad sub incidența Legii nr.108/2016, necesită a se uniformiza denumirea acestei activități, fiindcă în unele articole, se folosește „activitate de trading”, iar în altele – „activitate de trading de gaze naturale”. Se va vedea norma propusă la art. 12 alin. (2) lit. d¹ din proiect, unde se prevede licența „pentru desfășurarea activității de trading de gaze naturale”. Obiecția este

valabilă pentru tot cuprinsul proiectului de lege, inclusiv noțiunea „activitate de trading” din cuprinsul art. 2 .

2. Art. 2:

a) noțiunea „metodă de stabilire a prețului de referință în funcție de distanța medie ponderată bazată pe capacitate”, întru evitarea dublărilor de reglementare, cuvintele „aprobat de Agenție” urmează a fi excluse, pe motiv, că această competență este atribuită Agenției prin modificarea art. 7 alin. (1) lit. q¹;

b) noțiunea „trader de gaze naturale” urmează a fi corelată cu noțiunea „activitate de trading”, din considerentul că potrivit noțiunii „trader de gaze naturale”, această activitate va fi practică de titularul de licență pentru desfășurarea activității de trading, **care cumpără și vinde gaze naturale exclusiv pe piața angro de gaze naturale sau la import/export.**, iar „activitate de trading” semnifică – **achiziționare și vânzare a gazelor naturale pe piața angro a gazelor naturale.** Se poate observa o neconcordanță între activitatea de trading prevăzută în ambele noțiuni.

3. Art. 4 alin. (1):

a) lit. c), cu referire la competența Guvernului de a elabora strategia energetică cu prezentarea ulterioară Parlamentului spre aprobare, reținem, că Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030 este aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102/2013. Dacă se intenționează ca Strategia energetică a Republicii Moldova să fie aprobată de Parlament, urmează ca **Art. VI „Dispoziții finale și tranzitorii”** să fie completat cu o normă, care ar însărcina Guvernul, ca într-o anumită perioadă de timp, să-și aducă actele sale normative în concordanță cu legea;

b) lit. f), pentru precizia normei, după cuvintele „stării de urgență” sugerăm a fi introduse cuvintele „în domeniul energetic”;

c) lit. j), privitor la competența Guvernului de a decide cu privire la finanțarea din mijloacele bugetului de stat a construcției rețelei de transport a gazelor naturale, proiectul de lege nu prevede careva modificări la Legea bugetului de stat pentru anul 2022 la segmentul respectiv. Dacă se propune alocarea din bugetul de stat a mijloacelor pentru construcția rețelei de transport a gazelor naturale, urmează a fi modificată Legea bugetului de stat, urmând a fi completat proiectul de lege cu modificările de rigoare, sau de completat Art. VI „Dispoziții finale și tranzitorii” cu sarcina Guvernului de a prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu legea;

d) lit. m), pentru a fi în acord cu norma propusă la lit. l) al acestui alineat, după cuvântul „disponibile” se vor introduce cuvintele „ în bugetul de stat”.

4. Art. 9 alin. (8), privitor la supunerea controlului judiciar a deciziilor și hotărârilor Agenției, Codul administrativ nr. 116/2018 operează cu termenul „controlul judecătoresc”.

5. Art. 11, alin. (3¹), se propune ca înainte de a impune obligații de serviciu public, *Guvernul sau Agenția* să informeze Secretariatul Comunității Energetice, în afara cazurilor în care există un pericol iminent ce afectează securitatea aprovizionării cu gaz a Republicii Moldova. Privitor la formularea „Guvernul sau Agenția”, analizând după competență, art. 4 lit. h) din proiect, prevede, că Guvernul **impune întreprinderilor de gaze naturale obligații de serviciu public**

în conformitate cu legea, iar la alin. (5) al art. 11 se propune, ca o dată la doi ani, **„Agenția este obligată să elaboreze și să publice pe pagina sa web oficială un raport cu privire la îndeplinirea de către întreprinderile de gaze naturale a obligațiilor de serviciu public impuse în conformitate cu prezenta lege și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Raportul menționat se prezintă Guvernului și Secretariatului Comunității Energetice...”**.

De aceea, pentru determinarea competenței și invocarea concretă a organului care va informa Secretariatul Comunității Energetice, dat fiind, că potrivit alin. (5) al acestui articol se propune că, Agenția va elabora raportul cu privire la îndeplinirea de către întreprinderile de gaze naturale a obligațiilor de serviciu public și îl va prezenta Guvernului și Secretariatului Comunității Energetice, se prezumă că Agenția are și obligația de a informa Secretariatul Comunității Energetice înainte de a impune obligații de serviciu public. În acest context, sugerăm revederea formulei „Guvernul sau Agenția”.

6. Art. 12, necesită a fi uniformizată denumirea licenței pentru desfășurarea activității de trading, fiindcă la alin. (2) lit. d¹) se utilizează *„licență pentru desfășurarea activității de trading de gaze naturale”*, iar la alin. (6¹) și alin. (9) al acestui articol *„licență pentru desfășurarea activității de trading”*. Se va ține cont și de **Art. III** din proiect, unde se propune instituirea *licenței „pentru desfășurarea activității de trading”*.

7. Art. 18, privitor la procedura de reorganizare a întreprinderilor de gaze naturale și stabilirea autorității căreia operatorul este obligat să notifice despre acest fapt, conform alin. (1) al acestui articol, operatorul va notifica în prealabil Agenția cu privire la inițierea reorganizării, precum și va prezenta informațiile relevante solicitate de Agenție. Totodată, la alin. (2) al acestui articol, se propune, ca în cazul în care urmare a examinării informațiilor prezentate, **Agenția, din oficiu sau la cererea Secretariatului Comunității Energetice**, constată că sunt încălcate cerințele privind separarea și independența operatorului de sistem, a operatorului depozitului de stocare, întreprinderea respectivă de gaze naturale este obligată să înlăture încălcările respective în termenele stabilite în hotărârea Agenției.

În partea ce ține de cererea Secretariatului Comunității Energetice de a înlătura încălcările respective, pe motiv că după cum prevede alin. (1) și alin. (2), aceste informații vor fi prezentate doar la solicitarea Agenției, precum și întreprinderea de gaze naturale va fi obligată să înlăture încălcările respective în termenele solicitate de Agenție, sugerăm corelarea acestor prevederi în sensul stabilirii competenței Secretariatului Comunității Energetice pe segmentul respectiv.

8. Art. 33 alin. (6), pentru un spor de precizie normativă, cuvintele „forma de constituire a acesteia” propunem a fi substituite cu cuvintele „forma juridică de organizare”.

9. Art. 36 alin. (6), privitor la formularea „sau de la expirarea termenului stabilit la alin. (5) privind emiterea avizului de către Secretariatul Comunității Energetice”, pentru a fi în corespundere cu alin. (5) al acestui articol, cuvântul „emiterea” recomandăm a fi substituit cu cuvântul „prezentarea”.

10. Art. 39 alin. (7), dat fiind, că potrivit art. 7 alin. (3) lit. a), Agenția elaborează și aprobă Regulile pieței gazelor naturale, nu este necesar de indicat și în redacția acestui articol, că Agenția aprobă acest act normativ.

11. Art. 62 alin. (4), pe motiv, că potrivit art. 7 alin. (1) lit. k), Agenția va elabora și va aproba Regulamentul privind racordarea, cuvintele „elaborat și aprobat de Agenție” urmează a fi excluse.

12. Art. 79, alin. (3), lit. d), pentru evitarea dublărilor de reglementare, cuvintele „aprobat de Guvern” urmează a fi excluse din considerentul că acest fapt este deja stipulat la art. 4 alin. (1) lit. d).

13. În denumirea Capitolului XII și a art. 84² după cuvintele ”activitate de trading” se vor include cuvintele ”de gaze naturale”.

14. La Art. 84² :

a) alin. (1), pentru a fi în acord cu noțiunea „trader de gaze naturale”, cuvântul „trader” sugerăm a fi substituit cu cuvintele „traderul de gaze naturale”. Obiecția este valabilă pe tot cuprinsul proiectului de lege.

În același timp, conform acestei noțiuni, trader de gaze naturale semnifică întreprinderea de gaze naturale, titular de licență pentru desfășurarea activității de trading, care **cumpără și vinde gaze naturale exclusiv pe piața angro de gaze naturale sau la import/export.**”, pe când conform redacției acestui alineat, traderul își desfășoară activitatea **exclusiv pe piața angro a gazelor naturale** cu condiția deținerii licenței pentru activitatea de trading. Necesită a fi corelate ambele prevederi, pe motiv că formularea „sau la import/export” nu se conține la alin. (1), or, noțiunea „trader de gaze naturale” semnifică întreprinderea care cumpără și vinde gaze naturale exclusiv pe piața angro de gaze naturale sau la import/export.

Pentru motivele expuse, se va revedea și alin. (4) al acestui articol, care obligă traderul să prezinte rapoarte semestriale Agenției cu privire la activitatea desfășurată pe piața angro a gazelor naturale;

b) alin. (2), ținând cont de noțiunile „activitate de trading” și „trader de gaze naturale” din art. 2, cuvintele „activitatea de trader de gaze naturale” propunem a fi substituite cu cuvintele „activitatea de trading”.

15. Art. 94¹ :

a) alin. (2), întru evitarea dublărilor de reglementare, cuvintele „și îl actualizează în mod continuu” urmează a fi excluse, pe motiv că acest fapt este prevăzut și la alin. (3) al acestui articol;

b) alin. (5), pe motiv că alin. (1) și alin. (5) reglementează aceeași materie, întru evitarea dublării de reglementare, sugerăm a fi revăzute aceste prevederi în sensul comasării acestora;

c) alin. (6), pentru corectitudinea normei, sintagma „menționat la alineatul (2)” urmează a fi substituită cu cuvintele „privind Registrul participanților la piața angro”;

d) alin. (7), întru respectarea normei cuprinse la alin. (1) al acestui articol, cuvintele „participantul respectiv” urmează a fi substituit cu cuvintele „participantul la piața gazelor naturale”;

e) **alin. (9)**, întru evitarea interpretărilor neuniforme a cuvintelor „nu trebuie să ducă la o dublă înregistrare a acestora”, sugerăm revederea acestora în sensul concretizării detaliate a normei avute în vedere.

16. Art. 97⁶ alin. (3) lit. b), pentru precizia normei, cuvântul „corespunzătoare” urmează a fi substituit cu cuvântul „competente”.

17. Art. 97⁷ alin. (1), pentru redarea pe deplin a normei avute în vedere, cuvintele „fără a se limita”, propunem a fi substituite cu cuvintele „fără a se limita la acestea”. Reiterăm obiecția și pentru art. 99¹ alin. (5).

18. Art. 98 alin. (2) lit. a), privitor la cuvintele propuse în substituie, reținem că art. 99¹ propune spre reglementare „tarifele armonizate de intrare/ieșire”, pentru care motiv se vor revedea cuvintele „inclusiv tarifele armonizate de intrare și ieșire”.

19. Art. 103, în partea ce ține de completarea acestui articol cu **alin. (2¹)**, menționăm că prevederea acestuia se conține și la art. 4 alin. (1) lit. e), pentru care motiv se vor revedea ambele prevederi în sensul evitării dublărilor de reglementare.

20. Art. 105 alin. (5), norma acestui alineat conține o reproducere a pct. 51 Cap. VIII din Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 207/2019. Totodată, propoziția a doua a alin. (5) propus în completare prevede, că „Măsurile stabilite în *Planul de acțiuni*....sunt obligatorii”, iar la pct. 51 din Regulament se dispune, că „Măsurile întreprinse de părțile implicate, în conformitate cu *Planul de urgență*, sunt obligatorii...” Având în vedere, că norma propusă la alin. (5) reglementează Planul de urgență, cuvintele „Planul de acțiuni” din propoziția a doua se vor substitui cu cuvintele „Planul de urgență”.

21. Art. 111 alin. (2), dat fiind că potrivit art. 6 alin. (1) din Lege, denumirea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică este utilizată pe tot cuprinsul Legii prin formularea „Agenție”, abrevierea ”ANRE” se va substitui cu cuvântul „Agenției”.

2) Art. VI „Dispoziții finale și tranzitorii”

Având în vedere că prin Art. I din proiect se aduc modificări substanțiale Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, în temeiul art. 70 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, Art. VI din proiect necesită a se completa cu o normă prin care se va dispune republicarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

Ion Creangă
Șef Direcție generală